

БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМНИЦТВА В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

УДК 334.02

Валентина Лавренко

*к.е.н., професор кафедри бізнес-економіки та підприємництва,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана», м. Київ, Україна
valentyna.lavrenenko@kneu.ua*

ЦИФРОВЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: КЛЮЧОВІ РИСИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

DIGITAL ENTREPRENEURSHIP: KEY FEATURES AND FEATURES

Анотація. Досліджено складові та особливості цифрового підприємництва у контексті формування цифрових бізнес-моделей та необхідності цифрової трансформації бізнесу.

Abstract. The components and features of digital entrepreneurship in the context of the formation of digital business models and the need for digital business transformation are studied.

Цифрове підприємництво у сучасних умовах розглядається як ключовий елемент економічного зростання, створення робочих місць та інновацій. Підприємництво у його найпростішій формі починається та асоціюється із самозайнятістю [1]. Цифрове підприємництво розходиться з цим визначенням, оскільки воно включає підприємницьку активність, що відбувається на цифрових платформах з використанням цифрових медіа-інструментів та інформаційних технологій (ІТ) у пошуках підприємницьких перспектив [2]. Цифрове підприємництво виникає, коли актив, що належить бізнесу, послуга, яку виконує бізнес, або фундаментальний елемент бізнесу оцифровуються [3]. Відповідно, цифрове підприємництво розширює традиційне поняття підприємництва в тому сенсі, що воно включає набір учасників, який постійно розвивається і є дуже різноманітним [4]. Учасники мають свої власні і відмінні компетенції, прагнення і, зрештою, цілі [3, 4].

Крім того, цифрове підприємництво глибоко ґрунтується на цифрових можливостях [5]. Цифрові підприємці можуть скористатися значними можливостями завдяки використанню потенціалу цифрових мереж. Ці можливості надаються через користувачів цифрового середовища, яким тепер можна запропонувати підтримку. Користувачі, у свою чергу, можуть пропонувати конструктивну критику та пропозиції, які підприємці можуть використати [3]. Такі сильні ринкові зміни пов'язані з поширенням бізнес-моделей, що базуються на цифрових технологіях. Деякими прикладами таких моделей є цифрові платформи та екосистеми, що дозволяють прискорити та здешевити доступ споживачів до товарів та послуг; нові системи фінансування, включаючи краудфандінг; монетизація

персональних даних та профілів, що забезпечує таргетовану пропозицію, включаючи ціноутворення та формування індивідуалізованих пакетів продуктів та послуг; сервісні моделі надання ресурсів - наприклад, Bank-as-a-Service (BaaS), Infrastructure-as-a-Service (IaaS).

Природа бізнесу, заснованого на цифровому підприємстві, складається з ІТ, і з традиційних бізнес-знань. Це означає, що підприємцям потрібні як технічні, так і пов'язані з бізнесом знання та навички [6, 7]. Відповідно, цифрове підприємство також можна визначити як підприємницькі можливості, що створюються та реалізуються за рахунок використання технологічних платформ та іншого інформаційно-комунікаційного обладнання [2, 8].

Ще одна характеристика цифрового підприємства полягає в тому, що воно є багатогранним поєднанням бізнесу, знань та інституційного підприємства [8]. Ділове підприємство (бізнес) – це найпоширеніша форма підприємства. Це активність з пошуку або виявлення бізнес-можливостей, які можна використовувати, включаючи створення нового продукту або послуги, нові форми бізнесу та багато іншого [9]. Підприємство у сфері знань характеризується ідентифікацією та пошуком інформації чи перспектив, заснованих на знаннях, і включає розширення існуючих баз знань, а також розробку нових [10]. Інституційне підприємство характеризує дії підприємців, які використовують ресурси до створення нових організацій чи модернізації старих [11]. Цифрове підприємство є комбінацією трьох вищевказаних підприємницьких практик.

У всьому світі компанії у всіх галузях усвідомлюють важливість цифрової трансформації для стійкості своїх прибутків та подальшого існування та процвітання. Тому бізнес-функції, такі як продажі, маркетинг, людські ресурси, операції, фінанси, дослідження та розробки та підтримка клієнтів, мають бути перетворені для можливої реалізації у цифровому середовищі. Цифрова трансформація надає можливості створення нових ринків чи оптимізації існуючого співробітництва, а розуміння цифровізації може сформуванати додаткові перспективи. Цифровізація уможливіє цифрове підприємство та цифрову трансформацію.

Література

1. Gohmann S.F. Institutions, latent entrepreneurship, and self-employment: an international comparison. *Entrep. Theory Pract.* 2012. № 36(2). P. 295–321.
2. Giones F., Brem A. Digital technology entrepreneurship: a definition and research agenda. *Technol. Innov. Manag. Rev.*, 2017. №7(5). P.44–51.
3. Kraus S. Digital entrepreneurship: a research agenda on new business models for the twenty-first century. *Int. J. Entrep. Behav.* 2019. № 25. P. 353–375.
4. Autio E. Digital affordances, spatial affordances, and the genesis of entrepreneurial ecosystems. *Strat. Entrep. J.* 2018. №12(1). P.72–95.
5. Richter C. Digital entrepreneurship: innovative business models for the sharing economy. *Creat. Innov. Manag.* 2017. № 26(3). P.300–310.

6. Rashidi R. Presenting a butterfly ecosystem for digital entrepreneurship development in knowledge age. In: 7th International Conference on Application of Information and Communication Technologies. IEEE, Baku. 2013
7. Najda-Janoszka M. Matching imitative activity of high-tech firms with entrepreneurial orientation. J. Entrep. Manag. Innov. 2012. № 9(1) P. 52–67.
8. Davidson E., Vaast E. Digital entrepreneurship and its sociomaterial enactment. In: Proceedings of the Annual Hawaii International Conference on System Sciences, pp. 1–10. IEEE. 2010.
9. Shane S., Venkataraman S.: The promise of entrepreneurship as a field of research. Acad. Manag. Rev. 2000. № 25. P.217–226.
10. Rowley, J.: From learning organisation to knowledge entrepreneur. J. Knowl. Manag. 2000. № 4.7– 15.
11. Maguire, S., Hardy, C., Lawrence, T.B.: Institutional entrepreneurship in emerging fields: HIV/Aids treatment advocacy In Canada. Acad. Manag. 2004. № 47, 657–679.

УДК: 330.341

Ірина Новікова

д.е.н., старший дослідник, провідний науковий співробітник

Науково-дослідної частини,

Київського національного університету імені Тараса Шевченка,

ie_novikova@meta.ua

ФОРМУВАННЯ ТА КОНСОЛІДАЦІЯ БІЗНЕСОВО-НАУКОЄМНИХ ПАРТНЕРСТВ ЗА ДОПОМОГОЮ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ МЕРЕЖЕВИХ ПЛАТФОРМ: КЕЙС EEN

FORMATION AND CONSOLIDATION OF BUSINESS-SCIENTIFIC PARTNERSHIPS WITH USING TRANSNATIONAL NETWORK PLATFORMS: CASE OF EEN

Анотація. Досліджено теоретичні та організаційні аспекти впровадження сучасних мережових інструментів у формуванні та консолідації міжнародних бізнесово-наукоємних партнерств, а також у проблематиці дифузії інновацій у глобальному ринковому середовищі.

Abstract. The theoretical and organizational aspects of the implementation of modern network tools in the formation and consolidation of international business-science partnerships, as well as in the diffusion of innovation in the global market environment researched.

Формування та консолідація міжнародних бізнесово-наукоємних партнерств у контексті розвитку інноваційної економіки є чинником серйозної перебудови ландшафту креативно-підприємницької політики в світі, зокрема в Україні. Це новий підхід до швидкого реагування на екологічні, медичні, енергетичні, кібернетичні, військові та ін. виклики повсякдення, стимулювання економічного зростання, створення висококваліфікованих робочих місць тощо, який націлений на досягнення успіху у векторі трансформації в